

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	654-01-87
Дата	07 / 07 2016 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

1405
Цец

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 73, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за **изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили** с мотиви към него.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили

(Обн. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.16 от 26 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.88 от 9 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.23 от 22 Март 2011г., изм. ДВ. бр.48 от 24 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., изм. ДВ. бр.100 от 20 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г., изм. ДВ. бр.33 от 27 Април 2012г., доп. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 31 Март 2015г., изм. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.88 от 13 Ноември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 16 Февруари 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 1 Март 2016г.)

§ 1. Създава се чл. 2а:

„Чл. 2а. Защитата на отечеството е дълг и чест за всеки български гражданин.“

§ 2. Чл. 133, ал. 2 се изменя така:

„(2) Военната служба се изпълнява като наборна военна служба и като професия в Министерството на отбраната, в Българската армия, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, както и в други държавни органи и ведомства при условия и по ред, определени с този закон, с правилника за прилагането му, с уставите на въоръжените сили и със сключения договор за професионалните военнослужещи.“

§ 3. Чл. 134а, ал. 1 се изменя така:

„(3) Правоотношението по изпълнение на професионална военна служба възниква въз основа на договор за военна служба.“

§ 4. Чл. 141, ал. 1 се изменя така:

„(1) На професионална военна служба се приемат български граждани, които отговарят на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г.) имат висше образование по специалността, за която кандидатстват - за офицерите, и средно или по-високо образование - за офицерските кандидати, сержантите (старшините) и войниците (матросите);
2. (доп. - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г.) не са по-възрастни от 40 години - за офицерите, 33 години - за офицерските кандидати и сержантите (старшините), и 32 години - за войниците (матросите);
3. годни са за военна служба;
4. не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията;
5. срещу тях няма образувано наказателно производство за умишлено престъпление от общ характер;
6. нямат друго гражданство;
7. не са освобождавани от военна служба поради наложено дисциплинарно наказание "уволнение";
8. покриват нормативите за физическа годност, определени с акт на министъра на отбраната;
9. (нова - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г.) са психологично пригодни.“

§ 5. Чл. 141, ал. 4 се изменя така:

„(4) Министърът на отбраната може да определи длъжности за професионални войници (матроси), които да се заемат от лица с основно образование, когато за заемане на длъжността не се изисква достъп до класифицирана информация“.

§ 6. Чл. 141, ал. 5 се изменя така:

„(5) Министърът на отбраната може да определи длъжности за професионални военнослужещи, които да се заемат от български граждани с двойно гражданство, при спазване на изискванията на Закона за защита на класифицираната информация.“

§ 7. Чл. 141, ал. 6 се изменя така:

„(6) На професионална военна служба могат да се приемат и лица, отговарящи на изискванията на ал. 1, с изключение на т. 2, ако:

1. са изпълнявали професионална военна служба във въоръжените сили и са освободени от нея поради организационно-щатни промени или при пълна или частична ликвидация въз основа на акт на Министерския съвет или при съкращаване числеността на въоръжените сили или на отделни техни формирования по решение на Народното събрание;
2. към датата на приемане на военна служба им остават не по-малко от 3 години до навършване на пределната възраст по чл. 160 за военното звание, изискващо се за заемане на длъжността;
3. кандидатстват за заемане на длъжността не по-късно от 5 години след освобождаването от професионална военна служба;
4. не са придобили право на пенсия при условията на чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване.“

§ 8. В глава седма „Военна служба“ се създава нов Раздел Ia „Задължения на гражданите по отношение отбраната на страната и наборна военна служба“.

§ 9. Създава се нов чл. 141а:

„Чл. 141а. (1) Гражданите на Република България са длъжни да вземат участие в отбраната на страната.

(2) Задължението за участие в отбраната на страната включва:

1. първоначален военен отчет при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет;
2. предказармена подготовка при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет;
3. наборна военна служба;
4. служба в резерва на въоръжените сили в съответствие със Закона за резерва на въоръжените сили.

(3) Гражданите могат да бъдат освободени от наборна военна служба единствено на основанията, посочени в закона.

(4) Гражданите имат право на замяна на наборната военна служба с алтернативна гражданска служба при условия и ред определени със закон.“

§ 10. Създава се нов чл. 141б:

„Чл. 141б. От наборна военна служба се освобождават гражданите:

1. които са признати за изцяло или частично негодни за военна служба по здравословни причини;

2. които са преминали наборна военна служба в друга държава, в съответствие с влязъл в сила международен договор;

3. чийто родител, брат или сестра са загинали при изпълнение на задължението си по чл. 141а, ал. 1.“

§ 11. Създава се нов чл. 141в:

„Чл. 141в. (1) Подлежат на наборна военна служба за срок от 6 месеца българските граждани от мъжки пол на възраст от 18 до 28 години, които:

1. подлежат на първоначален военен отчет;
2. не са освободени от наборна военна служба;
3. не са получили право на алтернативна гражданска служба;
4. имат документирано ниво на грамотност, установено в съответствие с наредбата по чл. 141а, ал. 2, т. 1.“

§ 12. Създава се нов чл. 141г:

“Чл. 141г. Наборната военна служба на студентите от мъжки пол в държавните висши училища може да протече и като обучение за получаване на офицерско звание от резерва, при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет”.

§ 13. Създава се нов чл. 141д:

„Чл. 141г. (1) Българските граждани от мъжки пол на възраст от 18 до 28 години, които отговарят на изискванията по чл. 141в без т. 4 подлежат на задължителна алтернативна гражданска служба за срок от 12 месеца.“

§ 14. Създава се нов чл. 141е:

„Чл. 141д. (1) Българските граждани от женски пол на възраст от 18 до 28 години, които са преминали предказармена подготовка и отговарят на изискването по чл. 141в т. 4, имат право на доброволна военна служба за срок от 6 месеца.“

(2) Доброволната военна служба за студентите от женски пол в държавните висши училища може да протече и като обучение за получаване на офицерско звание от резерва, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 141г.”

§ 15. Създава се нов чл. 141ж:

„Чл. 141г. Българските граждани от мъжки пол на възраст от 28 до 32 години, които не са преминали през военна служба и отговарят на изискването по чл. 141в т. 4, имат право на доброволна военна служба за срок от 6 месеца.“

§ 16. Създава се нов чл. 141з:

„Чл. 141ж. Българските граждани от мъжки пол, които са изпълнили задължението си за наборна военна служба, могат непосредствено след това да постъпят на доброволна военна служба за срок от 6 месеца, при ред и условия, определени с договор.“

§ 17. Създава се нов чл. 141и:

„Чл. 141з. Доброволната военна служба по чл. 141ж е по принцип обвързана с получаването на квалификация, необходима за присвояване на сержантски звания.“

§ 18. Създава се нов чл. 141к:

„Чл. 141з. Българските граждани от мъжки пол по чл. 141ж имат преференциално право за постъпване на професионална военна служба“.

§ 19. Създава се нов член 141л:

„Чл. 141к. Военнослужещите по чл. 141в, 141д, 141е полагат военната клетва по чл. 149 от този закон.“

§ 20. Създава се нов член 141м:

„Чл. 141л. Служебният статус на военнослужещите по чл. 141в, 141д, 141е се определя в уставите на въоръжените сили.“

§ 21. Чл. 143. (1) се изменя така:

„Чл. 143. (1) За нуждите на отбраната министърът на отбраната или оправомощено от него длъжностно лице може да сключи договор със студент във висше училище в страната или в чужбина за предоставяне на стипендия и други условия във връзка с обучението с цел придобиване на професионална квалификация за изпълнение на професионална служба в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия за срок не по-кратък от 10 години.“

§ 22. Чл. 144. (1) се изменя така:

„Чл. 144. (1) На професионална военна служба въз основа на конкурс се приема и лице, завършило гражданско средно или висше училище. То преминава начална и специална военна подготовка във висше военно училище, в професионален колеж или в учебен център, освен в случаите, когато е било на военна служба.“

§ 23. Наименованието на Раздел II от глава седма „Военна служба“ се изменя така: „Приемане, изпълнение и освобождаване от професионална военна служба“.

§ 24. Навсякъде в Раздел II от глава седма „Военна служба“ думите „военна служба“ се заменят с „професионална военна служба“.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ
КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА ЗАКОНА ЗА ОТБРАНАТА И ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

Нормативното преминаване от принципа за наборна военна служба към механизма на професионална военна служба в Република България беше извършено **прибързано**, без съобразяване с конкретната геополитическа и военностратегическа обстановка в Югоизточна Европа и без да се отчита националната традиция за попълване състава на въоръжените сили. Не беше съобразен опитът на водещи западни държави, които еднозначно показва, че преходът към доброволен способ за набирание на въоръжени сили, въз основа на договор, е изключително сложен процес, включващ решения на множество политически, военни, социални, икономически, демографски и други проблеми.

Най-съществените негативни ефекти от въвеждането на новия модел бяха очевидното намаляване на реалната боеспособност на въоръжените сили и постоянното ограничаване на младите и обучени ресурси за военен отчет в запаса. Последното обстоятелство доведе до затруднения при комплектуването на военновременните формирования с качествени кадри и до дефицит от специалисти по определени специалности.

Актуалното **рязко влошаване** на параметрите на сигурността в цяла Европа изисква бързи и адекватни действия на законодателната власт в Републиката. Един от сегментите на комплекса от необходими действия е преосмислянето на реалните параметри на системата за попълване на състава на въоръжените сили по посока на връщане към механизма на задължителната военна служба. Последната се характеризира с редица предимства, а именно: повишаване отбранителната способност на страната; социална интеграция на младите хора, произхождащи от различни имуществени, етнически, религиозни и културни групи на обществото; подобряване на взаимодействието между институциите и споделяне на отговорностите за отбраната на страната между държавата и нейните граждани; участие на гражданите в осъществяването на демократичния контрол на въоръжените сили; осигуряването на постоянно подновяване на голяма част от личния състав на въоръжените сили и в същото време натрупване и поддържане на значителни мобилизационни ресурси за държавата; осигуряване на работна сила за някои държавни сектори, под формата на алтернативна гражданска служба, която принципно съпътства задължителната военна служба.

Редица европейски държави – членове или нечленове на Европейския съюз или НАТО - Турция, Австрия, Норвегия, Гърция, Дания, Швейцария - в една или друга степен разчитат на задължителната военна служба с оглед потребностите на националната сигурност и допускат алтернативната служба в своя модел или възможността за заплащане на определена сума с оглед освобождаването от военна служба. Поне една от държавите-членове на НАТО – Литва – възнамерява да промени модела на попълване на въоръжените сили и да **възстанови** наборната военна служба.

Предлаганият законопроект привежда нормативната обезпеченост на националната отбрана в **пълно съответствие** с Конституцията на Република България, в чийто чл. 59, ал. 1 е регламентирано, че защитата на отечеството е дълг на всеки български гражданин. Законопроектът тълкува понятието „дълг“ като морално и юридическо задължение на българските граждани от най-висш порядък и предлага практически възможности за реализация на визираното задължение.

Предлаганият законопроект разделя военната служба в Република България на „наборна военна служба“ като задължение на гражданите за участие в отбраната на страната и „професионална военна служба“, изпълнявана на основата на договор.

Законопроектът предвижда различни хипотези за реализиране на наборната военна служба, като базовата е служба за срок от 6 месеца за лица от мъжки пол, навършили 19-годишна възраст. За осигуряване на нейното ефективно провеждане се въвеждат първоначален военен отчет на военнозадължените граждани, както и система за предказармена военна подготовка. За някои категории лица, които по определени причини следва да бъдат освободени от наборна военна служба, е предвидена „алтернативна гражданска служба“ за срок от 12 месеца.

Законопроектът регламентира и „доброволна военна служба“ на основата на договор за:

- лица, преминали наборна военна служба, които желаят да бъдат обучени за сержанти от резерва;
- лица от женски пол между 18 и 28 години, преминали предказармена подготовка;
- лица от мъжки пол на възраст между 28 и 32 години, които не са преминавали наборна военна служба.

Запазва се професионалната военна служба в досегашния и вариант.

Финансовите анализи показват значително по-малките необходими финансови средства за издръжка на един наборен военнослужещ в сравнение с един кадрови, приблизително 400 към 1200 лв. За реализиране на предвидените промени обаче ще са необходими **еднократно** допълнителни финансови средства от държавния бюджет за възстановяване и ремонтване на наличния сграден фонд, за вещеве доволствие и др.

С предлаганите изменения и допълнения в Закона за отбраната и въоръжените сили ще се усъвършенства осезаемо системата за защита на националната сигурност по пътя на прякото привличане на максимален брой от гражданите на Републиката в системата на военната отбрана. Ще се възстанови националната традиция във военнополитическата сфера; ще се направи съществена крачка по отношение възстановяване на разкъсаните връзки между държава и гражданско общество в областта на сигурността.

Предлаганият проект на нормативен акт не се отнася до регулирана сфера в нормативните актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвянето на справка за съответствие с европейското право.

ВНОСИТЕЛИ,